

TOKSOPLAZMOZA

Uzročnik toksoplazmoze je mikroorganizam *Toxoplasma gondii*, čiji su najznačajniji domaćini mačke i njima srodne vrste. Mačka se zarazi jedući meso zaraženih glodavaca i ptica. Čovjek se najčešće zarazi preko prljavih ruku nakon doticaja sa zaraženom mačkom, dok se djeca mogu zaraziti u prljavim pješćanicima, igralištim i u dvorištima gdje mačke defeciraju. Također je moguć unos uzročnika u organizam putem toplinski nedovoljno obrađenog mesa ili kontaminirane vode. Bolest često prođe bez simptoma ili sa simptomima prehlade. Toksoplazmoza je izrazito opasna kod trudnica jer može dovesti do pobačaja, preranog poroda te oštećenja organa fetusa.

TRIHINELOZA

Trihinelozu je bolest uzrokovana parazitom *Trichinella spiralis*, a među ljudima i životinjama se većinom prenosi preko probavnog sustava te se u prvoj fazi bolesti ljudi očituje crijevnom zarazom s proljevom. Izvor je zaraze za čovjeka gotovo uvijek meso zaražene životinje, najčešće svinje. Važno je naglasiti da se domaće životinje, a poglavito svinje također zaraze mesom zaražene životinje, a jedan od glavnih prenosioca trihineloze na svinje je upravo štakor. Širenje parazita iz crijeva u srce te zatim krvlju u mišiće dovodi do pojave bolova u mišićima, a može dovesti i do simptoma srčane bolesti pa i do infarkta srca. U rijetkim slučajevima *Trichinella* može ući i u mozak te dovesti do neuroloških ispada.

Kretanje oboljelih od zaraznih bolesti koje prenose glodavci u posljednjih 15 godina u Koprivničko-križevačkoj županiji

Bolest	Broj oboljelih osoba	Broj umrlih osoba
HGBS	2	0
Leptospiroze	106	2
Salmoneloza	2322	2
Toksoplazmoza	7	0
Trihinelozu	17	0
Tularemija	2	0

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Trg Tomislava dr. Bardeka 10/10, 48000 Koprivnica
Pripremile: Tamara Janjić, dr.med. i Ivana Fičko, bacc.sanit.ing
Kontakt: 048 / 655 – 120
www.zzjz-kkz.hr

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

VAŽNOST PREVENTIVNE DERATIZACIJE I ZDRAVSTVENI ZNAČAJ GLODAVACA

Štetni glodavci su stalni pratioci čovjeka koji su rašireni po cijeloj svijetu. Osim što su uzročnici velikih ekonomskih šteta koji uništavaju imovinu i zalihe hrane, oni su rezervoar ili prijenosnik čitavog niza bolesti. Iz tog razloga, važno je provoditi mjera deratizacije u svrhu smanjenja njihove populacije. Na taj način uklanjamo rizik od pojave i prijenosa zaraznih bolesti, sprječavamo ekonomske i gospodarske štete koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem hrane te sprječavamo kontaminacije površina, prostora i objekata.

Glodavci prenose velik broj zaraznih bolesti značajnih za čovjeka kao što su:

- bjesnoća,
- hemoragična groznica sa bubrežnim sindromom,
- leptospiroza,
- salmoneloze,
- toksoplazmoza,
- tularemija,...
- trihinelozu,...

BJESNOĆA

Bjesnoća je smrtonosna bolest središnjeg živčanog sustava uzrokovana virusom bjesnoće. Virusom bjesnoće može biti zaražena gotovo svaka divlja ili domaća životinja. Čovjek ili životinja se može zaraziti ugrizom ili ogrebotinom bijesne životinje i kontaktom slina ili živčanog tkiva bijesne životinje s otvorenom ranom ili sluznicama (nosa, oka, usne šupljine,...). Bijesne životinje pokazuju

simptome poput neobične plašljivosti, skrivanja, mirne su i leže puno ili agresivne i nemirne, pojačano slina i otežano gutaju, dezorijentirane su, itd. Zaražene divlje životinje obično promijene ponašanje i postaju neobično pitome, dok domaće životinje često odlutaju od gazde te besciljno lutaju.

HEMORAGIČNA GROZNICA S BUBREŽNIM SINDROMOM

Hemoragična groznica s bubrežnim sindromom poznata je još i kao "mišja groznica". Virus se izlučuje u okoliš mokraćom, stolicom i slinom glodavaca, a čovjek se najčešće zarazi udisanjem zaraženog aerosola. Češće se javlja u tzv. mišjim godinama kada se nakon prethodno blage zime poveća broj glodavaca. Prvi simptomi javljaju se nakon inkubacije od 2 do 4 tjedna simptomima koji mogu nalikovati gripi, kao što su povišena temperatura, glavobolja, križobolja, bolovi u truhu. Jedan od tipičnih ranih znakova bolesti jest difuzno crvenilo lica i vrata koje nalikuje opeklinama od sunca. Već trećeg dana bolesti mogu se pojaviti i znakovi krvarenja, a nakon toga i znakovi zatajenja bubrega kao što su pad krvnog tlaka te oskudno mokrenje. Osnovno liječenje je simptomatsko uz neprestano praćenje oboljelog.

LEPTOSPIROZA

Leptospiroza je bakterijska akutna zarazna bolest ljudi i životinja koju prenose glodavci, ali i divlje i domaće životinje. Izvan organizma domaćina bakterija može tjednima preživjeti u vodi, osobito u vodama stajalicama, a pogoduju im toplo vrijeme i česte kiše pa se bolest češće javlja ljeti i u jesen. Čovjek se može zaraziti izravnim kontaktom sa zaraženom životinjom ili neizravno preko

zaražene hrane ili preko vode u kojoj se čovjek kupa ili u kojoj radi. Ulazno mjesto infekcije je oštećena koža, čak i male ranice te sluznice očiju, nosa, usne šupljine. Bolest počinje naglo, groznicom, glavoboljom, bolovima u mišićima, povraćanjem, crvenilom očiju, dok se nakon 6 dana bolesti javljaju simptomi vezani uz zahvaćeni organ (žutica, problemi s mokrenjem, poremećaji svijesti). Oporavak oboljelih može biti dugotrajan.

TULAREMIJA

Tularemija je zarazna bolest poznata još i kao "zečja ili jelenska groznica", a uzrokuje je bakterija *Francisella tularensis*. Ljudi se mogu zaraziti na više različitih načina, npr. ugrizom krpelja, dodiranjem s uginulim životinjama i zaraženim mesom (pri guljenju zeca ili pripremi mesa za jelo), jedenjem i pijeњem zaražene hrane i vode ili udisanjem zaraženog aerosola. Bolest počinje naglo povišenom tjelesnom temperaturom, glavoboljom, malaksalošću i bolovima u listovima.

Može se pojaviti i krvarenje iz nosa. Na mjestu ulaska bakterije u organizam pojavljuje se bezbolan čir, uz oteklinu okolnih limfnih čvorova. Ako se uzročnik unese u organizam hranom ili vodom, javlja se grlobolja, bolovi u truhu, proljev i povraćanje, a ukoliko se uzročnik udahne, dolazi do razvoja upale pluća. Oboljeli se liječe u bolnici jer bolest može biti vrlo ozbiljna i smrtonosna ako se ne liječi antibioticima.

SALMONELOZE

Poznato je da su glavni izvor zaraze čovjeka Salmonelom domaće životinje koje služe kao izvor hrane, no izvor zaraze mogu biti i druge životinje koje žive u kućanstvu čovjeka (miševi i štakori). Miševi i štakori mogu svojim izmetom i mokraćom onečistiti uskladištene namirnice i već gotovu hranu ako je ostavimo nezaštićenu. Najčešći klinički oblik salmoneloze je pojava mučnine, povraćanja, grčeva u truhu i proljeva i to 6-48 sati nakon konzumiranja zaražene hrane. U novije su vrijeme salmoneloze u porastu u cijelom svijetu te predstavljaju važan problem u medicini i javnom zdravstvu.